

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

לא תהיה משבלה

מאמר ד"ה "לא תהיה משבלה" - הנחה בלתי מוגה
ש"פ משפטים ה'תשי"ב - במלואת 60 שנה

גליון כז
שנה עשירית

בכל רגע ורגע צריך למלא שליחותו

כאשר האדם מתבונן שניתנו לו ימים קצובים, ימים יוצרו גו', לא פחות ולא יותר, ובכל יום, בכל שעה ובכל רגע צריך לעבוד עבודתו למלא שליחותו בעלמא דין, הרי הוא טרוד בזה כל כך עד שאין לו פנאי כלל לחשוב אודות ענינים של מדריגות. וע"ד מאמר רבן יוחנן בן זכאי איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי . . שמצד גודל טרדתו במילוי שליחותו לא הי' לו פנאי לשים לב . למדריגות שלו. והיינו, שהוא טרוד ושקוע כל כך . . במילוי שליחותו בכל יום ובכל שעה ובכל רגע, שאינו יודע מה נעשה עם שכלו ומדותיו, ועאכו"כ בנוגע למדרגות הנעלמות שבנפש. ומזה מובן במכ"ש וק"ו שלא שייך אצלו רגש של שביעות רצון . . בידעו שבכל רגע ורגע צריך למלא את שליחותו...

(מאמר ד"ה "לא תהיה משכלה", ש"פ משפטים, פרשת שקלים, מכה"ח אדר, ה"תשי"ב - הנחה בלתי מוגה)

יוצא לאור ע"י:

"ועד חיילי בית דוד"
בית משיח, בית היינו

770 איסטערן פארקווי,
ברוקלין, נ.י.

להקדשות, תרומות או הצטרפות לרשימת הדיוור בדוא"ל,
ניתן לפנות לדוא"ל: vaad770@gmail.com

כמו-כן, ניתן להוריד את הקובץ השבועי באתר:
www.groups.google.com/group/vaad770

אל אחינו התמימים ואנ"ש יחיו, שלום וברכה

לקראת ש"פ משפטים הננו מוציאים לאור קובץ "לא תהיה משכלה", ובו -
א. מאמר ד"ה "לא תהיה משכלה", שנאמר ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בש"פ משפטים, פרשת שקלים, מבה"ח אדר, ה"תשי"ב - הנחה בלתי מוגה - במלואת 60 שנה לאמירתו.

במאמר מדובר אודות ניצול כל רגע ורגע למילוי שליחות הנשמה שירדה לעולם הזה, מבלי לשקוע בשביעות רצון מהעבודה העצמית. בעת אמירת המאמר בכה כ"ק אד"ש מה"מ פעמים רבות.

הקטע הבא, מתוך המאמר, ממחיש מעט את הסגנון העז של הדברים: "ברגע זה שאינו עובד עבודתו, מורד הוא... במלך מלכי המלכים... הקב"ה בכך שאינו ממלא את שליחותו, הרי, לא זו בלבד שלא שייך אצלו הרגש של שביעות רצון, בארצך, אלא אדרבה, ווען מען פרעגט אים וואָס איז באַ דיר מיטן בארצך",

"זועק הוא (שרייט ער אויס) במר נפשו: מה לי רצון, מה לי תענוג, מה לי אהבה, מה לי יראה (וואָס מיר רצון, וואָס מיר תענוג, וואָס מיר אהבה, וואָס מיר יראה), כיצד יכול לחשוב על ענינים של מדריגות בה בשעה שצריך לעמוד על המשמר שלא יעבור אפילו רגע אחד במצב של מרידה במלכות ח"ו מצד החסרון במילוי השליחות ברגע זה..."

ב. שיחת ש"פ משפטים ה'תשי"ב - בלתי מוגה. בשיחה שנאמרה לאחר המאמר הנ"ל, ביאר כ"ק אד"ש כיצד המדובר במאמר נוגע לכאן"א, למרות שלכאורה ניתן לחשוב כי אלו דרגות נעלות השייכות לבעלי מדריגה בלבד.

ג. יומן - משולב ממספר יומנים קצרים - המתאר את זמן אמירת המאמר.

• • •

בציפיה ובביטחון גמור אשר תיכף ומי"ד ממ"ש נחזה ונראה בהתגלות הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ונשמע מפיו "תורה חדשה" ש"מאתי תצא", ויכירו כל יושבי תבל במלכותו, ויכריזו כולם יחדיו, בקול גדול ובהתבטלות מוחלטת, את ההכרזה הנצחית, המביאה לידי ביטוי את התמסרותנו והתקשרותנו אליו, ופועלת התגלותו המיידית בגאולה האמיתית והשלימה:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ועד חיילי בית דוד

770 בית משיח, בית חיינו

בס"ה ש"פ משפטים, פרשת שקלים, מבה"ח אדרה ה"תשי"ב

(הנחה בלתי מוגה)

לא תהי' משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא'. הנה מקרא זה הוא בהמשך למ"ש לפנ"י² ועבדתם את הוי' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך, וממשיך שע"י לא תהי' ג"כ משכלה וגו'³. והזכיר כאן הבטחה על ג' הענינים דבני חיי ומזוני⁴, שתהי' בהם הברכה בריבוי ובהפלגה ביותר. וברך את לחמך ואת מימך הו"ע מזוני, ומדגיש בכתוב וברך גו', היינו, שלא זו בלבד שיהי' המזוני כפי המצטרך, אלא עוד זאת שתהי' בזה תוספת ברכה, מזונא רויחא. וממשיך בנוגע לחיי, והסירותי מחלה מקרבך, ויתירה מזה, את מספר ימיך אמלא, שהו"ע אריכות ימים. וכן בנוגע לבני אומר לא תהי' משכלה ועקרה, שזוהי הברכה דלית בנים (השלילה דעקרה) והקיום שלהם (השלילה דמשכלה), ובאופן שיתקיימו לאורך ימים גם לעת זקנתו [כפי שמצינו ביעקב אבינו, שגם לעת זקנתו כאשר חשב שנחסר לו א' מבניו, אמר ואני כאשר שכלתי שכלתי⁵]. ובוזה אומר לא תהי' גו', שיש לפרשו כב' אופנים, בלשון ציווי ובלשון הבטחה (כפי שמצינו דוגמתו בכ"מ⁶), היינו, ציווי שלא תהי' משכלה ועקרה (עס טאָר ניט זיין קיין משכלה ועקרה), והבטחה שלא תהי' משכלה ועקרה (עס וועט ניט זיין קיין משכלה ועקרה). היינו, שכאשר האדם עושה התלוי בו שלא תהי' משכלה ועקרה, אזי גם מבטחו הקב"ה שלא תהי' משכלה ועקרה. והתנאי לכל זה הוא (כפי שמקדים בכתוב) ועבדתם את הוי' אלקיכם, דאף שבנוגע לבני חיי ומזוני אמרו חז"ל⁷ שלא בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא, בחינת המזל שאין ענין הזכות נוגע שם, מ"מ, ריבוי הברכה כו' בזה, תלוי בענין העבודה דוקא.

וצריך להבין מהו ענין העבודה, שעז"נ ועבדתם את ה' אלקיכם⁸, דלכאורה, כללות העניין דעבודת העבד לאדונו שייך רק בעבד ואדון למטה, שהעבד יכול להוסיף שלימות אצל האדון, דעם היותו אדון, ואדון אמיתי, מ"מ, יש גם ענינים שחסרים אצלו, וזוהי עבודת העבד, למלאות מחסורו או להשלים את רצונו, שע"י הוא משלים את האדון [ומזה מוכן גם שע"י נעשה תוספת שלימות גם אצל העבד העובד]. אבל למעלה,

(1) פרשתנו כג, כו. - חלק מהמאמר שולב ונדפס בלקו"ש חט"ז ע' 271 ואילך.

(2) שם, כה.

(3) ראה ד"ה לא תהי' משכלה בתורת חיים פרשתנו תמ, א. אוה"ת פרשתנו ע' א'רמח.

(4) ראה תורת חיים שם.

(5) מקץ מג, יד. וראה פרש"י תולדות כז, מה.

(6) ראה לקו"ת סוכות פ, סע"ד. ובכ"מ.

(7) ראה מו"ק כח, א. מקומות שנסמנו ב"שערי זוהר" (מרגליות) למו"ק שם. וראה אוה"ת וירא (כרך ד) תשנה, ב ואילך. ביאורו"ז להצ"ח ח"א ע' מד ואילך. ח"ב ע' תרלו ואילך. ועוד.

(8) בהבא לקמן - ראה ד"ה ועבדתם את ה"א במאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' תב; אוה"ת פרשתנו ע' אקצח ואילך. ע' א'ריט ואילך; סה"מ תרס"ב ע' רעג ואילך.

כיון שאיהו שלימותא דכולא⁹, אינו מוכן איך שייך שם ענין העבודה¹⁰. גם צריך להבין, שבענין זה מצינו סתירות בדברי חז"ל¹¹. דלפעמים מצינו שענין העבודה אינו נוגע למעלה, כדאיתא במדרש¹² וכי איכפת לי' להקב"ה למי ששוחט מן הצואר או מי ששוחט מן העורף, לא ניתנו המצוות אלא לצרף בהן את הבריות, היינו, שכל ענין המצוות אינו אלא בשביל לצרף בהן את הבריות, אבל אין זה נוגע למעלה. וכמפורש בקרא¹³ אם חטאת מה תפעל בו ורבו פשעיך מה תעשה לו, אם צדקת מה תתן לו. ולפעמים מצינו שעבודת האדם יש לה השפעה למעלה, כדאיתא במדרש¹⁴ על הפסוק¹⁵ ועתה יגדל נא כח אד' שע"י קיום התורה ומצוות נעשה ענין דהגדלה בשם אד' וכן מצינו שע"י העדר העבודה נעשה חלישות כביכול למעלה, כדאיתא במדרש¹⁶ עה"פ¹⁷ צור ילדך תשי, דבזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום (היינו העדר קיום התורה ומצוות) מתישין כביכול כח גדולה של מעלה.

אך הענין הוא¹⁸, כמובא בחסידות¹⁹ מעבודת הקודש²⁰, דמשארז"ל וכי מה איכפת לו כו' הוא על אדון יחיד שורש השרשים דלי' לא איכפת לי' כלל, ואמנם לצורך הכבוד להשפיע על הראשים העליונים לייחד ראש המחשבה בסופה כו' צורך גמור הוא. והיינו, דבבחינת אדון יחיד שורש כל השרשים אין ענין העבודה נוגע כלל, כי אם בהתלבשותו בסדר ההשתלשלות, החל מבחינת החכמה שהיא ראשית ההשתלשלות (דחכמה היא ראשית²¹), וגם למעלה מזה, בבחינת הכתר, הנה בבחינה התחתונה שבה, בחינת אריך, שהיא שורש הנאצלים, נוגע ענין העבודה, משא"כ בבחינת עתיק, פנימיות הכתר²². וביאור הענין²³, שבסדר ההשתלשלות נוגע ענין העבודה הן בהכלים והן בהאורות. דהנה, ענין הכלים שהוא העלם האור הוא נתינת מקום למציאות דזולת²⁴. כי, כאשר האור מאיר אזי

(9) תקו"ז בהקדמה (זי, ב). ובכ"מ.

(10) ראה גם ד"ה לא תהי' משכלה בתו"א פרשתנו עח, סע"ד. אוה"ת שם ע' א'רנה.

(11) ראה עבודת הקודש בהקדמה. שם ח"ב (חלק העבודה) פ"ג. הובא בשל"ה שער הגדול כט, ב ואילך. אוה"ת פרשתנו ע' א'ריט ואילך. סה"מ תרס"ב שם. וראה גם ד"ה זאת תורת העולה תרע"ח. תש"מ. ובכ"מ.

(12) ב"ר רפמ"ד. תנחומא שמיני ח.

(13) איוב לה, ו-ז.

(14) איכ"ר פ"א, לג. שבת פט, א. וראה גם לקו"ת שלח לט, ב ואילך. מ, א. אוה"ת שלח ע' תסט ואילך. ע' תעב. תעט. אוה"ת נ"ך ח"א ע' תרעט. ובכ"מ.

(15) שלח יד, יז.

(16) איכ"ר שם. ועוד.

(17) האזינו לב, יח.

(18) בכל הבא לקמן - ראה ד"ה צאינה וראינה עזר"ת (סה"מ עזר"ת ס"ע קצה ואילך).

(19) סה"מ עזר"ת שם. ובכ"מ.

(20) ח"ב שם. הובא בשל"ה שם.

(21) ראה זח"א לא, ריש ע"ב. תו"ח בראשית א, א. סידור (עם דא"ח) שה, ד. ובכ"מ.

(22) בהבא לקמן - ראה סה"מ עזר"ת שם ע' ר ואילך.

(23) ראה סה"מ עזר"ת שם ע' קצו ואילך. ועוד.

(24) ראה ספר הערכים - חב"ד ח"ד ערך אורות דספירות ביחס לכלים. וש"נ.

ישנו רק המקור, ואין שום מציאות דזולת, אבל כלים שהם העלם האור, הם נותנים מקום למציאות דזולת, ועד שבריבוי השתלשלות נתהווה מהם בחינת נבראים. ולהיות שהכלים הם ענין של זולת, וסוף סוף הנה ע"י ריבוי השתלשלות נעשה מהם בחינת נבראים, לכן בבחינת הכלים נוגע ענין עבודת הנבראים, והיינו שע"י העדר העבודה נעשה פגם בהכלים. ולא עוד אלא שגם בהאור נוגע ענין העבודה, דהנה, אף שהעדר העבודה פוגם רק בהכלים ולא בהאור, מ"מ, ע"י הפגם בהכלים מסתלק האור מהכלי. והסילוק מהכלי נוגע גם בהאור, שהרי כוונת האור היא שיאיר בכלים, וכאשר האור מסתלק מהכלי, אזי אין האור ממלא את תפקידו. וזהו שענין העבודה נוגע גם בהאור, כיון שבהעדר העבודה נעשה סילוק האור שמשתלק מהכלי, ובמילא לא נשלמת הכוונה שבו. ויתירה מזה, שענין העבודה נוגע גם בהאור שלמעלה מהתלבשות בכלים, שהרי גם האור שלמעלה מהתלבשות בכלים ה"ה שורש עכ"פ לאור המתלבש בכלים. וזהו²² שענין העבודה נוגע בבחינת אריך, כי, בחינת אריך הוא שורש לנאצלים²⁵, וכיון שבנאצלים נוגע ענין העבודה כנ"ל, לכן גם בשורש הנאצלים (בבחינת אריך) נוגע ענין העבודה. ורק בבחינת עתיק אמרו רז"ל וכי איכפת לי' כו', כי, בחינת עתיק הוא אדון יחיד שורש השרשים, שורש השרשים דייקא, ולא שורש הנאצלים, כיון שהוא למעלה מלהיות שורש לנאצלים. ובאמת נבדל הוא גם מהשרשים, שהרי עתיק הוא מלשון ויעתק²⁶, והיינו שהוא מובדל גם מבחינת אריך, ומה שנקרא שורש השרשים, אינו אלא בשם המושאל בלבד. ובבחינה זו אינו נוגע ענין העבודה, ועז"נ אם חטאת מה תפעל בו ורבו פשעיך מה תעשה לו, אם צדקת מה תתן לו וגו'.

אמנם עדיין צריך להבין, דהרי מ"ש ועבדתם את הוי' אלקיכם וגו', קאי (לא רק על מדריגות דסדר השתלשלות, ששם נוגע ענין העבודה כנ"ל, אלא גם) על בחינה שלמעלה מהשתלשלות. ובהקדם הדיוק²⁷ בלשון הכתוב, שיש בו סתירה מרישא לסיפא. דבתחילה אומר ועבדתם את הוי' אלקיכם וברך גו', בלשון נסתר, כשלישי המדבר, ואח"כ אומר והסירותי גו' בלשון נוכח, כמדבר בעד עצמו. והענין הוא²⁷, עפמ"ש הרמב"ן בהקדמתו לפירושו על התורה, שלא כתב משה רבנו התורה (ד' ספרים ראשונים) כמדבר בעד עצמו כו' אלא כשלישי המדבר, היינו, כאילו אין המדבר שם הוי' ולא משה, אלא כשלישי המדבר. וכמו וידבר הוי' אל משה לאמר, שאין זה דיבורו של משה, שאז הי' צריך לומר וידבר הוי' אלי, וכן אין זה דיבורו של הוי', שאז הי' צריך לומר ואדבר אל משה, אלא הוא כשלישי (לא הוי' ולא משה) המדבר ומספר אודות דיבורו של הוי' אל משה. ומבואר בזה, דשלישי המדבר הוא למעלה משניהם, למעלה מבחינת משה, ולמעלה גם מבחינת שם הוי', כי, שם הוי', עם היותו הי' הוה ויהי' כאחד²⁸, ה"ה שייך להתהוות²⁹ (להשתלשלות)³⁰, והבחי'

(25) עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. הובא בסה"מ עז"ת שם.

(26) לך לך יב, ח. ועוד. וראה לקו"ת אמור לא, ד. ד"ה באתי לגני תשמ"ח פ"ז ואילך (סה"מ מלוקט ח"ב ע' רנח ואילך). ובכ"מ.

(27) אוה"ת פרשתנו ע' א'ר"ט. ע' א'רלט. סה"מ תרס"ב שם ע' ערב.

(28) זח"ג רנז, ב (ברע"מ). פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעוהיה"א פ"ז (פכ, א).

(29) פרדס שם. תניא שעוהיה"א רפ"ד. וראה זהר שם.

(30) ראה עטרת ראש שער ר"ה, פרק ד. ועוד.

שלמעלה משניהם (משה והוי') הוא עצמות ומהות א"ס ב"ה, שהוא המדבר ומספר (ער דערציילט וואָס איז פארגעקומען אין סדר השתלשלות) אודות הדיבור דשם הוי' אל משה. נקרא שלישי דוקא, ע"ד מ"ש³¹ יחינו מיומיים ביום השלישי וגו', כידוע³² שיחינו מיומיים קאי על כללות ההשתלשלות שנחלק לשנים, בחינת ממלא כל עלמין ובחינת סובב כל עלמין, בחינת אורות ובחינת כלים, בחינת האור כמו שהוא לעצמו והגילוי כמו שהוא לזולתו, וביום השלישי קאי על עצמות ומהות א"ס ב"ה. וזהו שבתחילה נאמר ועבדתם את הוי' אלקיכם וברך וגו', ששלישי המדבר אומר דכאשר ועבדתם את הוי' אלקיכם, אזי וברך את לחמך ואת מימך, היינו, שהוי' (שעליו נאמר ועבדתם את הוי' אלקיכם) יברך את לחמך ואת מימך. ולא"ז מוסיף והסירותי מחלה מקרבך, והסירותי לשון נוכח, ששלישי המדבר אומר שהוא בעצמו יסיר מחלה מקרבך. ומזה מובן שענין העבודה נוגע (לא רק לשם הוי', אלא) גם לשלישי המדבר, בחינת עצמות ומהות א"ס ב"ה, שהעבודה פועלת (לא רק וברך את לחמך ואת מימך ע"י שם הוי', אלא גם) והסירותי מחלה גו' ע"י עצמות ומהות א"ס ב"ה. וצריך להבין, הרי בבחינה שלמעלה מהשתלשלות כתיב¹³ אם צדקת מה תתן לו (כנ"ל).

ויש לומר, שזה שאמרו רז"ל מה איכפת לי להקב"ה כו', קאי על העבודה עצמה (דהיינו פרטי העבודה), אבל התוצאה של העבודה שעל ידה נעשה צירוף הבריות, שגם בבריות בעלמא³³, בר' פחותה, נעשה צירוף וזיכוך, שזוהו"ע האתהפכא מיש לאין, הנה זה נוגע גם בבחינת העצמות³⁴. ועז"נ ועבדתם את הוי' אלקיכם גו' והסירותי גו', עצמות ומהות א"ס ב"ה דוקא. ובזה יובן מה שנאמר כאן והסירותי מחלה מקרבך, ולא כמש"נ לפנ"ז³⁵ כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך גו', כי, בפסוק כל המחלה גו' לא אשים גו', מדובר רק אודות אפשרות למחלה, והברכה היא שאפשרות זו לא תבוא לפועל. אבל בפסוק והסירותי מחלה גו' יש חידוש גדול יותר, שגם כשישנה מחלה בפועל (לא רק אפשרות למחלה), תהי' הסרת המחלה. ובשביל הסרת המחלה שכבר ישנה בפועל יש צורך בכח עליון יותר, ועז"נ והסירותי בלשון נוכח, שקאי על עצמות ומהות א"ס ב"ה³⁶.

והנה ענין העבודה, ועבדתם את הוי' אלקיכם, שהיא בדוגמת עבודת העבד, קאי בעיקר על העבודה ביראה וקבלת עול³⁷, שהיא עבודת עבד³⁸, שהעבד אינו תופס מקום

(31) הושע ו, ב.

(32) ראה אוה"ת פרשתנו ע' א'ריט. סה"מ תרס"ב שם ע' רפד. לקו"ת דרושים לר"ה סד, א. וראה אוה"ת פרשתנו ע' א'רנא. תר"ח פרשתנו תלח, ב ואילך.

(33) ראה תניא פל"ב.

(34) ראה גם ד"ה בשעה שהקדימו שנה זו (סה"מ תשי"ב ע' 236).

(35) בשלח טו, כו.

(36) וראה לקמן בסוף המאמר.

(37) תניא ריש פמ"א (נו, א). קונטרס העבודה פרק ב.

(38) תניא שם (נו, א). וראה לקו"ש ח"ז ע' 183.

לעצמו, ועוד יותר שאינו שום מציאות לעצמו³⁹, והוא בביטול אל האדון, דאף שמצד עצמו בהפקירא נחא לי⁴⁰, ה"ה בכיווץ וביטול אל האדון⁴¹, ולכן עושה ומקיים את רצונו. וזהו שראשית העבודה ועיקרה ושרשה היא העבודה דקבלת עול, והיינו, שלמרות היותו במעמד ומצב שלא שינה את עצמו, רצונו, שכלו ומדותיו (ער האט זיך ניט איבערגעמאכט און שטייט אין זיינע רצונות וכו'), ה"ה עובד את עבודתו בדרך קבלת עול, שהרי בהנוגע למעשה בפועל, קיום המצוות בסור מרע ועשה טוב, אי אפשר להמתין עד שישנה את עצמו, אלא גם בהיותו במעמדו ובמצבו כמו שהוא, צריך לעבוד עבודתו בקבלת עול. וכן הוא בסדר העבודה בכל יום ויום, שהתחלת עבודת היום היא באמירת מודה אני⁴², וכן בעבודת התפלה, ההתחלה היא הודו להוי', שעוד לפני ההתבוננות דפסוקי דזמרה, ולפני ההתבוננות דברכות קריאת שמע, קריאת שמע ושמונה עשרה, אומר הוא הודו להוי', בחינת הודאה, שזוהי העבודה בדרך קבלת עול דוקא.

אמנם כיון שהפסוק ועבדתם את הוי' אלקיכם קאי (גם) על ענין התפלה, כמ"ש הרמב"ם⁴³ מצות עשה להתפלל כו' שנאמר ועבדתם את הוי' אלקיכם, מפי השמועה למדנו שעבודה זו היא תפלה, שנאמר⁴⁴ ולעבדו בכל לבבכם, אמרו חכמים⁴⁵ אי זו היא עבודה שבלב זו תפלה, מובן, שבזה נכלל (נוסף על העבודה מיראה) גם ענין העבודה מאהבה, שזוהו"ע התפלה, לית פולחנא כפולחנא דרחימותא⁴⁶. והענין בזה, דהנה⁴⁷ פעולת התפלה היא הן בנפש האלקית והן בנפש הבהמית. כי, תפלה הוא מלשון תופל⁴⁸, שהו"ע החיבור, שעל ידה נעשית התחברות נפש האלקית עם שרשה ומקורה. ועוד ענין בתפלה, שעל ידה נעשה בירור וזיכוך נפש הבהמית, והעלאת הניצוצות דגופו וחלקו בעולם. וב' ענינים אלו הם בהעבודה דאהבה דוקא. דהנה, בעבודה דיראה וקבלת עול לבדה, הרי לא שינה את עצמו, ולא פעל בירור וזיכוך נפש הבהמית, וכפי שרואים במוחש, שישנם כאלה שיש להם יראת שמים טבעית, ובהתבוננות קלה יכולים הם לעורר את היראה להיות סור מרע ועשה טוב, ואעפ"כ, גם כאשר הנהגתם בסור מרע ועשה טוב היא בשלימות, נשאת

(39) ראה קידושין כג, ב וברשב"א שם.

(40) גיטין יג, א. וש"נ. וראה ד"ה ואלה המשפטים תשל"ח ס"ה ואילך ובהנסמן שם (סה"מ מלוקט ח"א ע' שח ואילך).

(41) ראה קונטרס העבודה שם (ע' 13).

(42) ראה קונטרס העבודה פרק א (ע' 4).

(43) ריש הל' תפלה.

(44) עקב יא, יג.

(45) תענית ב, סע"א.

(46) ראה זח"ב נה, ב. זח"ג רסז, א. לקו"ת שלח מב, ג. קונטרס העבודה פ"א. פ"ג ואילך. וראה ספר הערכים-חב"ד כרך א ערך אהבת ה' ס"ה. ס"ט. וש"נ.

(47) בהבא לקמן - ראה קונטרס העבודה פ"א-ג.

(48) קונטרס העבודה שם (ע' 4). תו"א תרומה עט, סע"ד (וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ט ע' 79). וראה גם תו"א פרשתנו עט, ב. תו"ח שם תלד, ב. מאמרי אדה"ז תקס"ח שם ע' תב. אוה"ת פרשתנו שם ע' א'קצח. ועוד.

נפשם הבהמית בתקפה ובגבורתה כתולדתה, ואדרבה, נתחזקה יותר בהמשך הזמן ע"י ריבוי ההשתמשות בה⁴⁹. וכיון שע"י העבודה מיראה לא פעל בירור וזיכוך נפש הבהמית, לא פעל גם התחברות הנפש האלקית עם שרשה ומקורה, כי, התחברות נפש האלקית היא ע"י מילוי רצונו ית', והרי רצונו ית' הוא שהנשמה תברר את הגוף ונפש הבהמית, ובשביל זה ירדה הנשמה למטה, שהרי הנשמה עצמה אינה צריכה תיקון, וירידתה למטה היא כדי לברר את הגוף ונפש הבהמית⁵⁰, וכל זמן שלא פעל בירור נפש הבהמית, לא מילא את רצונו ית', ולכן לא פעל התחברות דנפשו האלקית עם שרשה ומקורה. ודוקא בעבודה מאהבה, שעל ידה פועל בירור וזיכוך נפש הבהמית, ה"ה פועל גם התחברות נפש האלקית עם שרשה ומקורה. ועוד ענין בזה שלא מספיק העבודה מיראה אלא מוכרחת להיות גם העבודה מאהבה, דהנה עבודה היא מלשון עיבוד עורות⁵¹, וכשם שבעיבוד עורות יש צורך בכו"כ פעולות הבאות ע"י טירחא ויגיעה גדולה עד שנעשה העור מעובד וראוי להיות קלף שיכתבו עליו פרשיות כו', כמו כן צריכה להיות עבודת ה' באופן של עבודה דוקא, טירחא ויגיעה גדולה. ומזה מובן שהעבודה מיראה אינה אמיתית ענין העבודה, כי, ביראה אין הכרח שתהי' עבודה ויגיעה גדולה, וכנ"ל שישנם כאלה שיש להם יראת שמים טבעית כו', ולכן בהכרח להיות גם העבודה מאהבה, שבאה ע"י עבודה ויגיעה גדולה דוקא. ומזה מובן שמ"ש ועבדתם את הוי' אלקיכם, קאי הן על העבודה מיראה, שהיא ראשית העבודה, והן על העבודה מאהבה, וכמבואר בקונטרס העבודה⁵² ששלימות העבודה היא הן מיראה והן מאהבה.

ולבאר אופן העבודה דועבדתם את הוי' אלקיכם, ממשיך בכתוב לא תהי' משכלה ועקרה גו'. דהנה⁵³, עקרה היא שאינה יולדת בנים, דקאי על המדות אהבה ויראה (תולדות ההתבוננות⁵⁴), שאהבה היא בחינת בן ויראה היא בחינת בת. ומשכלה היא שיולדת אהבה ויראה, אלא שאין להם קיום. ועל זה בא הציווי לא תהי' משכלה ועקרה, שההתבוננות צ"ל באופן שתהי' מזה הולדת המדות, והמדות יהיו בקיום, שאז תהי' העבודה דועבדתם את הוי' אלקיכם כדבעי. וביאור הענין⁵⁵, הנה, בעקרה שאינה יולדת יש ב' בחינות. בחינה הא', שאפילו בית וולד (בית מטרון⁵⁶) אין לה⁵⁷, היינו, שאין לה כלי קיבול לקבל ההריון לצורך הלידה. וענינו בעבודה, שבית וולד קאי על ההתפעלות שכלית שעל ידה תהי' הולדת המדות בהתגלות לבו, ועקרה שאין לה בית וולד פירושו, שלא זו בלבד שאין לו אהוי"ר בהתגלות לבו, שזהו"ע טמטום הלב, אלא שאין לו אפילו התפעלות שכלית,

(49) תניא פ"ג (יח, ריש ע"ב).

(50) תניא פל"ז (מח, ב) מע"ח שער כ"ו פ"א.

(51) תו"א בראשית ה, ב. פרשתנו עו, א. לקו"ת ויקרא ב, ד. ובכ"מ.

(52) שמצויין בהערה 47.

(53) בהבא לקמן – ראה תו"א פרשתנו עט, א ואילך. תו"ח שם תלא, ב ואילך. אוה"ת שם ע' ארנו ואילך.

(54) ראה תניא פ"ג. ובכ"מ.

(55) ראה תו"א שם. תו"ח שם תלב, א ואילך. אוה"ת שם.

(56) ראה בר"ר פמ"ז, ב. פנ"ג, ה. פס"ג, ה. הובא באור החיים וירא כא, ב.

(57) יבמות סד, ריש ע"ב.

שזהו"ע טמטום המות. והסיבה לזה היא מפני שאינו כלי קיבול, להיותו כלי מלא, ובמדת בשר ודם כלי מלא אינו מחזיק⁵⁸. דהנה, כאשר האדם הוא כלי מלא, היינו, שהוא מלא מהרצונות שלו, לא מיבעי רצונות דיצר הרע, שהם הרצונות לדברים האסורים, או אפילו רצונות דנפש הבהמית לדברים המותרים, דעם היותם דברים מותרים, הרי התאוה אליהם היא בחינת שד משדין יהודאין עכ"פ⁵⁹, אלא אפילו רצונות דנפש האלקית, היינו רצונות דקדושה, הנה אם הוא מלא ועסוק בהרצונות שלו, לומר שעבודה זו יש לו חוש בה כו', עבודה זו הוא רוצה ועבודה זו אינו רוצה (די עבודה וייל ער און די עבודה וייל ער ניט), אזי הוא כלי מלא שאינו מחזיק, שאינו תופס האמת במוחו ושכלו להיות מזה התפעלות שכלית. וענין הב' בעקרה, שיש לה בית ולד, אלא שאינה יולדת, והיינו שיש לו כלי קבול לידע ולהתפעל בשכלו, אלא שלא נעשה מזה הולדת המדות בהתגלות לבו. דהנה, כשם שלצורך ההולדה בגשמיות צ"ל ענין הזריעה ע"י גילוי כח האין סוף⁶⁰, כמו"כ לצורך הולדת המדות צ"ל ענין הזריעה, אור זרוע לצדיק⁶¹, דקאי על הזריעה דתורה ומצוות, ובא ע"י כח עליון דוקא, שזוהי ההזזה עצמית שלמעלה מטעם ודעת שצריכה להיות לכל הפחות פעם אחת בשנה, בהתחלת העבודה⁶². וגם לאחר הזריעה ישנו הסדר דימי העיבור, שהוולד הולך וגדל כו' עד שמתגלה באויר העולם, וכמו כן ישנו גם הסדר דימי העיבור כו' לצורך לידת המדות בהתגלות הלב⁶³. אמנם, גם לאחר שנוולדו המדות דאהבה ויראה בהתגלות לבו (השלילה דעקרה), צ"ל הזהירות שיהי' להם קיום (השלילה דמשכלה), שדוקא אז העבודה היא אמיתית, כמו"ש⁶⁴ שפת אמת תכון לעד.

אך עוד אחת צריך לשית עצות נכפשו, שגם כאשר עובד עבודתו כדבעי, הן בנוגע להשגה שבמוח, והן בנוגע להמדות שבלב, שהם בהתגלות לבו, ואינם דמיונות שוא, אלא אהבה ויראה אמיתיים, ונרגשים גם בקיום התומ"צ, שנוסף על קיום התומ"צ בפועל ממש, יודע הוא כוונת המצוות, ויודע גם ההמשכות שנעשות ע"י קיום המצוות [שע"י עבודת הצדקה ההמשכה היא בקו החסד, וע"י עבודת הגבורה, משפט גו' ביעקב⁶⁵, נעשית ההמשכה בקו הגבורה, וע"י לימוד התורה, שהוא קו האמצעי, נעשית ההמשכה בקו האמצעי], ועד שעבודתו היא באופן המרומז בדיוק לשון הכתוב ועבדתם את הוי' אלקיכם, ששם הוי', הי' הוה ויהי' כאחד, ולמעלה יותר בחינת הוי' שלמעלה מהשתלשלות, נעשה אלקיכם, כחכם וחיותכם⁶⁶, הנה גם בהיותו במעמד ומצב כזה, צריך להזהר שלא תהי' לו

(58) ברכות מ. א.

(59) תניא פ"ח (יג, רע"א). מוז"ג רנג, א. רעז, א.

(60) ראה גם לקו"ת שה"ש לט, ד ואילך. המשך כל הנהגה תרנ"ב (סה"מ תרנ"ב ע' קל). המשך שמח תשמח תרנ"ז (סה"מ תרנ"ז ע' קעט). ובכ"מ.

(61) תהלים צז, יא.

(62) ראה סה"מ תש"ג ע' 19. ועוד.

(63) ראה תו"ח שמות קסא, ב ואילך. ועוד.

(64) משלי יב, יט. וראה אוה"ת פרשתנו שם ע' א'רסה.

(65) תהלים צט, ד.

(66) ראה תו"א שם עט, א. תו"ח שם תלא, ב. אוה"ת שם ע' א'רנה.

שביעות רצון מעבודתו, שאז נשאר לעמוד על עמדו ואינו מוסיף להלך בעבודתו (ער) שטעלט זיך אָפּ און גייט ניט ווייטער). כי, נוסף לזה שהרגש דשביעות רצון יכול לגרום לכך שהאהבה ויראה שכבר נולדו ונתגלו לא יהיו בקיומם (שזהו"ע דמשכלה), הנה גם בשעה שעובד עבודתו באהבה ויראה, תהי' עבודתו במדידה והגבלה, במדה הנדרשת משביעות הרצון שלו⁶⁷. ועז"נ לא תהי' משכלה ועקרה בארצך, בארצך דייקא, שארץ הוא מלשון רצון⁶⁸, היינו, שלא יורגש אצלו אפילו שביעות רצון בלבד מעבודתו (ופשיטא שלא יהיו נרגשים הרצונות שלו, שאז הוא כלי מלא שאינו מחזיק, שאין לו בית קיבול כלל, בחינה הא' דעקרה הנ"ל).

וממשיך בכתוב את מספר ימיך אמלא⁶⁹, שזוהי העצה היעוצה כדי לפעול בנפשו הרגש של העדר שביעות הרצון. והענין בזה, שכאשר האדם מתבונן שניתנו לו ימים קצובים, ימים יוצרו גו'⁷⁰, לא פחות ולא יותר, ובכל יום, בכל שעה ובכל רגע צריך לעבוד עבודתו למלא שליחותו בעלמא דין, הרי הוא טרוד בזה כל כך עד שאין לו פנאי כלל לחשוב אודות ענינים של מדריגות. וע"ד מאמר רבן יוחנן בן זכאי⁷¹ איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי, ומהביאורים בזה⁷², שמצד גודל טרדתו במילוי שליחותו לא הי' לו פנאי לשים לב (צוהערן זיך) למדריגות שלו⁷³. והיינו, שהוא טרוד ושקוע כל כך (ער איז אזוי פיל פאַראַנגט, פאַראַיינגט און פאַרטרונקען) במילוי שליחותו בכל יום ובכל שעה ובכל רגע, שאינו יודע מה נעשה עם שכלו ומדותיו, ועאכו"כ בנוגע למדרגות הנעלמות שבנפש⁷⁴. ומזה מובן במכ"ש וק"ו שלא שייך אצלו רגש של שביעות רצון, כי, בידעו שבכל רגע ורגע צריך למלא את שליחותו, ואם עובר רגע שאינו עובד עבודתו, ה"ו לא רק שהי' יכול להתעלות ולשגשג בעבודתו (ער האָט געקענט שטייגן) ולא עשה כן, אלא עוד זאת, שברגע זה שאינו עובד עבודתו, מורד⁷⁵ הוא . . . במלך מלכי המלכים . . . הקב"ה בכך שאינו ממלא את שליחותו, הרי, לא זו בלבד שלא שייך אצלו הרגש של שביעות רצון, בארצך, אלא

(67) ראה תו"א שם עה, סע"ד. תו"ח שם תלא, א. אוה"ת שם ריש ע' א'רנא.

(68) ב"ר פ"ה, ח ובמתנות כהונה שם.

(69) בהבא לקמן - ראה תו"א פרשתנו עט, סע"ב ואילך. תו"ח שם תלו, א ואילך. אוה"ת שם ע' א'רסא ואילך.

(70) תהלים קלט, טז. וראה זח"א רכד, א. תו"א שם. תו"ח שם תלו, ב ואילך. אוה"ת שם. וראה גם ד"ה ידבר גו' וראו שנה זו (לעיל ע' 267). ד"ה ואברהם זקן תשל"ח ובהנסמן שם (סה"מ מלוקט ח"א ע' רפט ואילך).

(71) ברכות כח, ב.

(72) ראה עוד ביאורים במאמרי אדה"ז הקצרים ע' שט. ועם הגהות - אוה"ת פינחס ע' א'נט ואילך. סה"מ תרכ"ו ע' קעא ואילך. תרמ"ו ע' יד ואילך. תרצ"ו ע' 50 ואילך.

(73) להעיר מקיצורים והערות לנתיא ע' מז.

(74) להעיר מר"ה ויקח ה"א שנה זו (לעיל ע' 105). ד"ה בראשית ברא תשי"ג (סה"מ תשי"ג ע' 303 ואילך).

(75) בחלק זה דהמאמר פרץ כ"ק אדמו"ר שליט"א בבכי רב, והניח ראשו הק' על השולחן, ורק לאחרי משך זמן המשך באמירת המאמר (המור"ל).

אדרבה, ווען מען פרעגט אים וואָס איז באַ דיר מיטן בארצך, זועק הוא (שרייט ער אויס) במר נפשו: מה לי רצון, מה לי תענוג, מה לי אהבה, מה לי יראה (וואָס מיר רצון, וואָס מיר תענוג, וואָס מיר אהבה, וואָס מיר יראה), כיצד יכול לחשוב על ענינים של מדריגות בה בשעה שצריך לעמוד על המשמר שלא יעבור אפילו רגע אחד במצב של מרידה במלכות ח"ו מצד החסרון במילוי השליחות ברגע זה.

והנה כאשר האדם מקיים הציווי לא תהי' משכלה ועקרה בארצך, שעושה כל אשר ביכלתו שתהי' עבודתו באהבה ויראה אמיתיים שיש להם קיום, ומתוך העדר שביעות רצון כו' כנ"ל, אזי מוסיפים ומבטיחים לו מלמעלה שלא תהי' (בלשון הבטחה) משכלה ועקרה בארצך (חסר קצת).

ועפ"ז יש להוסיף ביאור במש"נ את מספר ימיך אמלא, אמלא דייקא, שזהו"ע שבא מלמעלה דוקא (נוסף על ההתבוננות דהאדם במספר הימים שנקצבו לו), ובוזה גופא בלשון נוכח, ע"י שלישי המדבר, בחינת עצמות ומהות א"ס ב"ה שלמעלה מהשתלשלות (כנ"ל). והענין בזה, שגם אם יש איזה פגם וחסרון במספר הימים דעבודת האדם, שהיו אצלו ימים שבהם לא מילא את שליחותו, או אפילו ימים שבהם עשה גם ענינים בלתי-רצויים כו', הרי מצד בחינת שלישי המדבר שלמעלה מהשתלשלות, ששם לא שייך ענין של פגם, מתמלא מספר הימים הקצוב לו, ועוד יותר מכפי הקצוב כו', שכל הימים נעשים מלאים⁷⁶, ולא רק ימים מלאים, אלא גם ימים מאירים, שזהו הדיוק דמספר ימיך⁷⁷, מספר מלשון⁷⁸ השמים מספרים פי' דמנהרין ומנצצין⁷⁹, ומלשון אבן ספיר, שהוא לשון ספירות ובהירות.

וזהו גם מש"נ והסירותי מחלה מקרבך בלשון נוכח, כשלישי המדבר. דהנה, המחלה שעלי' נאמר והסירותי גו', היא מחלה כזו שיכולה להיות גם כאשר ועבדתם את הוי' אלקיכם, וגם כאשר וברך את לחמך ומימך, דלחמך ומימך קאי על תורה שבכתב ותורה שבעל פה⁸⁰, או תורה ומצוות⁸¹, ועז"נ וברך את לחמך ומימך, שהעבודה בתומ"צ היא מצד הברכה דשם הוי', וגם אז עדיין יכולה להיות מחלה, וצ"ל והסירותי מחלה גו' ע"י שלישי המדבר דוקא. והענין בזה⁸², שמחלה שנאמרה כאן, מחלה סתם, היא השורש לכל המחלות, והיא הענין דהרגש עצמו שבא בסיבת חטא עץ הדעת⁸³, כידוע שקודם החטא לא

76) ראה תו"ח שם תלט, ב ואילך. וראה אוה"ת פרשתנו ע' א'רסו. שם (כרך ז) ס"ע ב'תשלא.

77) בהבא לקמן - ראה תו"א פרשתנו עט, ג. תו"ח שם תמ, רע"א. אוה"ת שם ע' א'רסב.

78) תהלים יט, ב.

79) ראה זח"ב קלו, ב.

80) מאמרי אדה"ז תקס"ח שם. אוה"ת שם ע' א'רכה ואילך. א'רכז. א'רלה.

81) תו"ח שם תמ, סע"א ואילך.

82) בהבא לקמן - ראה תו"א פרשתנו עט, ג-ד. תו"ח שם תמ, א ואילך. אוה"ת שם ע' א'רסב. מאמרי

אדה"ז תקס"ח שם ס"ע תי ואילך. אוה"ת שם ס"ע א'ריא ואילך. ע' א'רכה ואילך. ע' א'רלה ואילך.

83) ראה תו"א שם עט, ד. תו"ח שם תמ, ב ואילך. אוה"ת שם ע' א'רסב. ועוד.

ה' הענין דהרגש עצמו, וכמ"ש⁸⁴ ויהיו שניהם גו' ולא יתבוששו, וענין החטא הוא שנעשה הרגש עצמו, כמ"ש⁸⁵ ותרא האשה כי טוב העץ למאכל גו'. וזהו שגם כאשר ועבדתם את הוי' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך יכול להיות (וישנו) ענין המחלה, שהו"ע הרגש עצמו, כיון שחטא עץ הדעת פעל על כולם, גם על צדיקים, וגם על צדיקים גמורים, וכמארז"ל⁸⁶ ד' מתו בעטיו של נחש, שהם צדיקים היותר גדולים, שסיבת מיתתם אינה אלא בגלל חטא עה"ד, ולכן, גם בצדיקים גמורים שייך הענין דהרגש עצמו, וכידוע⁸⁷ שאפילו צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה בתענוגים, אינו בטל במציאות לגמרי אלא הוא דבר בפני עצמו ירא ה' ואוהבו, יש מי שאוהבו, ולא יגיע למעלת דביקותו בה' כמו שהיתה נשמתו קודם ירידתה למטה. ועאכו"כ בנוגע לבינונים ואלה שלמטה מזה, שאצלם בודאי ישנו הענין דהרגש עצמו. והסרת המחלה דהרגש עצמו אינה יכולה להיות ע"י עבודת האדם בכח עצמו, כי אם ע"י המשכה נעלית ביותר, ועז"נ והסירותי דייקא, בלשון נוכח, שקאי על עצמות ומהות א"ס ב"ה כנ"ל.

וכל ענינים אלה נמשכים גם בגשמיות, הן בנוגע למזונא רויחא, שעז"נ וברך את לחמך ואת מימך, הן בנוגע לחיי, שעז"נ והסירותי מחלה מקרבך, ומוסיף את מספר ימך אמלא, והן בנוגע לבני, שעז"נ לא תהי' משכלה ועקרה בארצך. וכל זה נעשה הכנה לענין כניסת הארץ (שעל זה מדובר בהמשך הכתובים⁸⁸), כן תהי' לנו במהרה בימינו ע"י משיח צדקנו⁸⁹.

(84) בראשית ב, כה.

(85) שם ג, ו.

(86) שבת נה, ב. ב"ב יז, א. וראה גם לקו"ש חכ"ד ע' 132 ואילך.

(87) ראה גם תניא פל"ה (מד, סע"א ואילך).

(88) בפסוקים כז-לא.

(89) חסר אריכות הדברים בסיום המאמר (המו"ל).

לא להחסיר אפי' עבודת יום אחד

"הקב"ה נותן ליהודי ענינים וכחות אע"פ שהיהודי אינו נותן (להקב"ה) דבר תמורתם; אבל ביחד עם זה דורש הקב"ה, שהיהודי ינצל כל הענינים והכחות שניתנו לו מאת הקב"ה כדי למלאות את שליחותו"... • שיחת ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר ה'תשי"ב
- בלתי מוגה • במלואת 60 שנה

כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה לא תהי' משכלה גו'.

[אחרי המאמר - צוה כ"ק אדמו"ר שליט"א לומר "לחיים"].

ב. נתבאר בארוכה בהמאמר שתורת החסידות דורשת שהאדם יעשה בתוכו "בית ולד", שתוכנו בעבודה הו"ע להתפעלות שכלית, ולאח"ז תהי' גם "לידת הולד", שזהו"ע ההמשכה בהתגלות בלב; וביחד עם זה תובעים ממנו העדר שביעות הרצון מעבודתו, מצד גודל טירדתו ("די פאריאָגטקייט") במילוי השליחות.

ולכאורה: כיון שנדמה לנו - וכך היא האמת - שענינים האמורים הם נעלים ונפלאים ביותר ("געוואַלדיקע ענינים") - כיצד יתכן לדרוש ולתבוע את הדבר מכאן? מישראל!?

- כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר, שאביו הרבי נ"ע אמר לו שלפעמים שבע רצון הוא מזה שסובל מכאב בטן וצריך לילך לפנות, כי, בהיותו במקום שע"פ דין פטור הוא מכל עניני העבודה, ביכלתו אז לפוש לרגע מיגיעתו וטרדתו בעבודת ה', "אַפּפּאַפּן דעם אָטעם און קומען צו זיך".

ואם הדברים אמורים אפילו בנוגע לצדיקים ונשיאי ישראל - לאנשים כערכנו - בודאי ובודאי קשה ביותר, "אַ געוואַלדיקע זאַך", שתהי' היגיעה והטירדה בעבודה בתמידות, עד כדי כך שלא יהי' מקום לשביעות רצון!

ונשאלת איפוא השאלה - כיצד יש לכאן? מישראל הכח על ענין נעלה כזה!?

והמענה לזה – שגם ענינים נעלים ביותר שייכים לכאו"א מישראל – מצד הכחות שנותנים לו מלמעלה.

וענין זה (הכח שנותנים מלמעלה לעבודתם של ישראל) מודגש בהפרשיות שקורין בתורה בשבת זו, כדלקמן.

ג. בפרשת שקלים כתיב "זה יתנו גו' מחצית השקל", כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה . . והראהו למשה, ואמר לו זה יתנו, כזה יתנו".

והענין בזה:

ה"מטבע של אש" שהראה הקב"ה למשה מהוה נתינת-כח לבני" שיוכלו גם הם ליתן מחצית השקל. וע"ד מ"ש "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל", "מה שהוא עושה (שזהו הפירוש ד"דבריו", "חוקיו ומשפטיו", שהוא בעצמו מקיימם, וכמארז"ל "הקב"ה מניח תפילין") הוא אומר לישראל לעשות", היינו, ש"הוא עושה" מהוה נתינת-כח "לישראל לעשות".

זאת ועוד:

ממ"ש "זה יתנו", "כזה יתנו", כמו ה"מטבע של אש" (מטבע שלמעלה) שהראה הקב"ה למשה, היינו, שהמחצית השקל שנותן יהודי הוא "כזה", כמו ה"מטבע של אש" – מובן, שע"ז שיהודי נותן "מחצית השקל", פועל הוא שנעשה הענין ד"מטבע של אש" למעלה, כי, באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא".

ונמצא, שבזה שהראה הקב"ה למשה מטבע של אש ישנם שני ענינים:

המטבע של אש היא – לכל לראש – נתינת-כח מלמעלה לעבודתם של ישראל בנתינת מחצית השקל, היינו, שהמטבע של אש היא בבחינת אתערותא דלעילא שמעוררת את האתערותא דלתתא דנתינת מחצית השקל;

ועי"ז נעשה עוד ענין – שיש בכחה של האתערותא דלתתא לפעול אתערותא דלעילא, היינו, שנתנת מחצית השקל למטה פועלת הענין ד"מטבע של אש" למעלה.

וכיון שישנו הענין דאתערותא דלעילא – שוב לא יפלא שבכחם של בני" לפעול כל העבודות הנדרשות מהם.

ד. ענין זה (הנתינת כח מלמעלה על העבודה) מודגש גם בפרשת השבוע – פרשת משפטים:

על הפסוק (בפרשתנו) "אם כסף תלוה" – אמרו חז"ל: "כל אם ואם שבתורה רשות חוץ מזה כו", היינו, שהפסוק "אם כסף תלוה" הוא מצוה וחובה.

וע"פ דרשת חז"ל הנ"ל (ס"ג) "מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות", מובן, שגם הקב"ה בעצמו מקיים את הציווי "אם כסף תלוה גו".

וביאור הענין:

תוכן הענין דהלואה ("אם כסף תלוה") הוא – שנותנים למישהו כסף למרות שאין זה מגיע לו (שכן, הלואה אינו נותן (אל המלוה) דבר תמורת ההלואה); אבל לאידך גיסא – אין זו מתנה, אלא הלואה מתחייב להחזיר את ההלואה (כעבור זמן).

ו"מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות" – שהקב"ה נותן ליהודי ענינים וכחות אע"פ שהיהודי אינו נותן (להקב"ה)

דבר תמורתם; אבל ביחד עם זה דורש הקב"ה, שהיהודי ינצל כל הענינים והכחות שניתנו לו... מאת הקב"ה כדי למלאות את שליחותו (של הקב"ה), ולהחזיר את ה"הלואה" בחוקיו ומשפטיו של הקב"ה.

ה. ובפרטיות יותר מצינו במסירת דבר על מנת להחזיר (לפי תנאים הנ"ל ס"ד) – שני אופנים: שאלה והלואה.

והחילוק ביניהם: בשאלה – חייב השואל להחזיר (אל המשאל) אותו הדבר ששאל ממנו, לפי שהדבר (ששאל) אינו הופך להיות שלו; ואילו "מלוה – להוצאה ניתנה", כלומר, ההלואה שייכת לחלוטין אל הלוה, ויכול להשתמש בה בשביל כל צרכיו.

וטעם הדבר שהנתינת כח של הקב"ה לבני – "כסף תלוה" (כנ"ל ס"ד) – נקראת בשם הלואה (ולא שאלה), הוא, לפי שכח זה (שניתן לבני מאת הקב"ה) יכולים הם לנצל כדי לפעול בענינים שלהם, אפילו כאשר המדובר בנוגע לענינים נמוכים, ע"ד ובדוגמת הלואה – ש"מלוה להוצאה ניתנה".

ו. וביאור הענין בנוגע לפועל, ובפרט בנוגע ללימוד תורת החסידות:

ישנם כאלה הסוברים שללימוד תורת החסידות צריך האדם להמתין תחילה עד שיהי' נזהר בתכלית אפילו בדקדוק קל של דברי סופרים ובהידור מצוה, ורק אז יוכל ללמוד חסידות. כל זמן שחושש הוא אשר עדיין לא הגיע לדרגה זו, מה גם ("זוער רעדט נאך") אם יודע, אשר עלול הוא, לעתים, להכשל בהידור מצוה ובדקדוק קל של דברי סופרים, וכל שכן אם הוא נכשל אפילו בדבר שהוא מדרבנן, ולפעמים אפילו בדבר שהוא מדאורייתא (הן בענין של "קום ועשה" והן בענין של "שב ואל תעשה"), אזי – טוען הוא – אינו יכול להתעסק בלימוד החסידות ובעבודת התפלה, ובכלל בענינים נעלים!...

והמענה לזה – "מלוה להוצאה ניתנה":

לפיכך תובעים מאת כאו"א מישראל – שמבלי הבט על גודל פחיתות מעמדו ומצבו, לא יחסיר אפילו יום אחד את השיעור שלו בתורת החסידות, ואפילו ביום זה גופא...

מבלי הבט על גודל מעלתה של תורת החסידות – כידוע שרבינו הזקן המשילה לאבן טובה הנמצאת בכתר המלך אשר בלעדי מתבטלת מציאותו של כל הכתר ("דער גאנצער כתר איז קיין כתר ניט") – מ"מ, הרשות נתונה לכאו"א מישראל לקחת את כתר המלך ולנצלו בשביל הענינים שלו.

ולפיכך תובעים מאת כאו"א מישראל – שמבלי הבט על גודל פחיתות מעמדו ומצבו, לא יחסיר אפילו יום אחד את השיעור שלו בתורת החסידות, ואפילו ביום זה גופא שבו נכשל ח"ו בדאורייתא (הן בענין ד"קום ועשה" והן בענין ד"שב ואל תעשה") – הרי גם ביום זה לא יחסיר את שיעורו בלימוד החסידות, ולא רק בענין של "עבודה", אלא אפילו בענין של "השכלה" באלקות, ואפילו ענין כזה (בהשכלה) שמצד רום עומקו אינו יודע כלל כיצד "להורידו" אליו ("אַראַפצוטראַגן צו זיך")!

ז. והנה, טעם הדבר שהקב"ה נותן לבני" כח זה (שבבחי' "כסף תלוה") – נתבאר בהמשך הכתוב: ("אם כסף תלוה) את עמי", כדרשת חז"ל עה"פ – "עמי ונכרי עמי קודם".

ובהקדמה – שמזה שיש צורך להדגיש ש"עמי קודם", מובן, שקיימת נתינת מקום לומר גם באופן אחר, ואעפ"כ, המסקנא היא, ש"עמי קודם".

ומזה מובן שהנתינת כח מאת הקב"ה המרומזת בפסוק "אם כסף תלוה את עמי גו" – נמשכת ובאה ממדריגה כזאת אשר לגבי עבודת הנבראים אינה תופסת מקום (שלכן יכול להיות גם באופן אחר), שזוהי בחינת "אדון יחיד שרש השרשים".

וכדאיתא במדרש "איני יודע באיזה מהם חפץ אם במעשה אלו (מעשיהן של צדיקים), אם במעשה אלו (מעשיהן של רשעים), כיון דכתיב וירא אלקים את האור כי טוב הוי במעשיהן של צדיקים חפץ ואינו חפץ במעשיהן של רשעים", אשר הסיבה לכך ש"איני יודע באיזה מהם חפץ" וצריך להיות לימוד מיוחד (מהפסוק "וירא אלקים גו") ש"במעשיהן של צדיקים חפץ", היא, בגלל שבמדריגה זו (ד"אדון יחיד שרש השרשים") ישנה נתינת מקום גם על ענין הפכי ("מעשיהן של רשעים"), אלא, שמצד הבחירה העצמית שבחר הקב"ה בנשמות ישראל – "עמי קודם".

ועל זה נאמר "הלא אח עשו ליעקב נאום ה' ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי": כיון שלגבי מדריגה זו מעשה התחתונים אינו תופס מקום, לכן "הלא אח עשו ליעקב", שעשו ויעקב שניהם שוים. ואעפ"כ, מצד הבחירה ואהבה עצמית – "ואוהב את יעקב" דוקא.

וענין זה מרומז גם בלשון הכתוב – "אם כסף תלוה":

"כסף" רומז על ענין האהבה – כידוע ש"כסף" הוא מלשון "נכסוף נכספתה לבית אביך". ודוגמתו בנדוד, שהמלוה – הנתינת כח – מאת הקב"ה ("תלוה את עמי") אינה באה בגלל

מבלי הבט על כך עבודת האדם, כי אם בגלל האהבה עצמית ("כסף") של הקב"ה לביננו".

ה. עפ"ז יש לבאר גם המשך הכתוב – ("אם כסף תלוה את עמי) את העני עמך":

מכיון שנתנית כח הנ"ל באה ממקום כזה שמעשה התחתונים אינו נוגע שם – לכן נמשכת ובאה לכאורה מ"א" מישראל, כי, העדר העבודה אינו פועל פגם בהמקור שממנו נמשך כח זה.

וזהו מ"ש "את העני עמך" – שמבלי הבט על כך שיהודי זה הוא בבחינת "עני", שמתבונן במעמדו ומצבו ונעשה שבור מכך ("ער איז צעבראכן פון דעם"), ולא עוד, אלא שיש לו אמנם ממה להיות שבור... בכל זאת צריך לדעת, שהכח הנ"ל מלמעלה ("אם כסף תלוה") ניתן גם אליו, שכן, אהבה עצמית ("כסף") מתייחסת אל כל יהודי ("אהבה עצמית דערגרייכט אלעמען"), גם ליהודי זה "העני". ואדרבה – בגלל היותו עני, הרי ידוע שהקב"ה נמצא ב"לב נשבר ונדכה" דוקא.

ט. וממשיך בכתוב – "לא תהי' לו כנושה":

תוכנו של ציווי זה הוא – "כל הנוגש העני והוא יודע שאין לו מה יחזיר לו, עובר בלא תעשה, שנאמר לא תהי' כו", ולא עוד, אלא ש"אסור לאדם להראות עצמו לבעל חובו בזמן שיודע שאין לו, אפילו לעבור לפניו שלא יפחידו או יכלימו כו". כלומר, במקרה אשר תביעת החוב מהלזה אינה מועילה בלאו הכי (שהרי "אין לו מה יחזיר לו") ואינה גורמת להלזה אלא לחץ – אסור לתבוע ממנו את החוב.

וע"פ הנ"ל ש"מגיד דבריו ליעקב גו", "מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות" – כן הוא הדבר גם למעלה, שכאשר תביעתו של הקב"ה ע"י קו השמאל וע"י יסורים אינה פועלת כלום, הרי לגבי תביעה סתם (ללא תועלת) נאמר "לא תהי' לו כנושה"!

וע"ד מש"נ "על מה תוכו עוד תוסיפו סרה" – כלומר, "מה יועיל הכות אתכם כי לא תוסרו בזה, כי עדיין אחר המכות תוסיפו לחטוא ולא תוסרו ע"י המכות": ולכן, כאשר הקב"ה רואה, שע"י הנהגתו בקו השמאל אינו פועל כלום – יתחיל שוב עם קו הימין, בקירוב בחדס וברחמים בטוב הנראה והנגלה.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

בודאי ישפיע הקב"ה בבני חיי ומזוני רויחא, כמ"ש בפרשתנו "לא תהי' משכלה ועקרה בארצך", שכל אלה שעדיין לא נפקדו – יפקדו בשנה זו בזרעא חייא וקיימא, פרנסה בהרחבה ואריכות ימים.

אד"ש הניח ראשו על השולחן ובכה...

באמצע המאמר (ד"ה לא תהיה גו') בדברו אודות אז מען דארף אויסנוצן יעדער רגע כו' ממלא זיין שליחותו של עצמו"ה [=שצריכים לנצל כל רגע למלא שאת שליחותו של עצמות ומהות] - התחיל לבכות און געיאמערט באופן שלא שמענו מעולם... • יומן משולב מעת אמירת המאמר ד"ה "לא תהיה משכלה" ה'תשי"ב

ש"פ משפטים הי' מאמר ד"ה לא תהי' משכלה, המאמר הי' בלי הקדמות ואמירת לחיים, [כפי שאז נהג כ"ק אד"ש] ומיד כשנכנס ציוה לנגן ניגון ואח"כ התחיל באמירת המאמר. בכה

מאוד באמצע אמירתו. אמרו שכך מטפחת על יד ימין, לא כמו תמיד שכורך על יד שמאל.

בהמאמר התבאר ענין משכלה ועקרה ברוחניות, דיבר על שביעות הרצון מאהוי"ר, והעדר שביעות הרצון הוא ע"י ההתבוננות בענין את מספר ימין אמלא, בענין הזה בכה כ"ק אדמו"ר שליט"א מאוד.

כשדיבר על ימים יוצרו הי' זייער

שרעקליך, כ"ק אדמו"ר שליט"א בכה הרבה מאוד, והניח ראשו על השולחן ובכה, ביחוד הי' זה בתיבות מורד במלך מלכי המלכים הקב"ה, כאשר אמר תי' במלך מה"מ הפסיק בבכי', ועבר כמה רגעים והמשיך לומר תי' הקב"ה, המאמר ארך חמישים וחמישה מינוט [=דקות], עד עתה לא הי' עוד מאמר כזה ארוך.

באמצע המאמר (ד"ה לא תהיה גו') בדברו אודות אז מען דארף אויסנוצן יעדער רגע כו' ממלא זיין שליחותו של עצמו"ה [=שצריכים לנצל כל רגע למלא שאת שליחותו של עצמות ומהות] - התחיל לבכות און געיאמערט באופן שלא שמענו מעולם...

ואם הדברים אמורים אפילו בנוגע לצדיקים ונשיאי ישראל - לאנשים כערכנו - בודאי ובודאי קשה ביותר, "אָ געוואָלדיקע זאך", שתהי' היגיעה והטירדה בעבודה בתמידות, עד כדי כך שלא יהי' מקום לשביעות רצון!

ונשאלת איפוא השאלה - כיצד יש לכאו"א מישראל הכח על ענין נעלה כזה?! והמענה לזה - שגם ענינים נעלים ביותר שייכים לכאו"א מישראל - מצד הכחות שנותנים לו מלמעלה.

(ש"פ משפטים ה'תשי"ב - פ' שקלים, מבה"ח אדר - בלתי מוגה)

לזכות

חתן הבר מצווה

הת' **בן ציון שלום שי'**

בהרה"ח ר' **יואל שי'**

פרידמן

לרגל היכנסו לעול מצוות

כ' שבט ה'תשע"ב

יה"ר שיגדל חסיד ירא-שמים ולמדן לנח"ר כ"ק אד"ש מה"מ

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה ויגאלנו אכי"ר

לע"נ

הרה"ח הרה"ת ר' **מרדכי דוב**

בן הרה"ח ר' **מנחם מענדל ע"ה**

טעלעשעווסקי

שימש כחזן לכ"ק אד"ש מה"מ

נלב"ע כ"ב שבט ה'תנש"א

נדפס ע"י

בתו מרת **חנה תחי' פאפאק,**

בנו ר' **משה יעקב שי' טעלעשעווסקי,**

בתו מרת **רחל תחי' סימפסאן**

לזכות

החתן הת' **ארנון שי'**

והכלה חי' **מרים תחי'**

פרידמן

לרגל נישואיהם בשעטומ"צ

כ"ב שבט ה'תשע"ב

שיהא ביתם בנין עדי עד

על יסודי התורה והמצווה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה

זוהי תורת החסידות